

ZAHTJEV ZA ISPLATU IZNOSA OSIGURANJA ZA SLUČAJ SMRTI POMORCA

Vrhovni sud Republike Hrvatske
Presuda broj: II Rev-155/1999-2 od 8. srpnja 2003.
Vijeće: Stanko Hautz, kao predsjednik vijeća,
mr. sc. Jasna Brežanski, Ivan Mikšića,
Katarina Buljan i Ljubica Munić, kao članovi vijeća

Zahtjev tužiteljica (supruga i kćerke pokojnog pomorca) za isplatu iznosa osiguranja za slučaj smrti pomorca, temeljem ugovora o radu, predstavlja zahtjev za ispunjenje ugovorne obveze. Znači, ne radi se o izvanugovornoj odgovornosti, nego o isplati ugovorenog iznosa osiguranja tužiteljicama, kao ugovornoj odgovornosti tuženika preuzetom ugovorom o radu sklopljenim s pokojnim pomorcem koji u sebi uključuje i odredbe ugovora o osiguranju.

Predmet spora u revizijskoj fazi postupka je zahtjev tužiteljica (supruga i kćerke) pokojnog pomorca M. M. upravljen prema tuženiku kao poslodavcu za isplatu iznosa 34.000 USA dolara na ime ugovorenog iznosa osiguranja za slučaj smrti pomorca, temeljem ugovora o radu sklopljenog 11. veljače 1991. godine u Rijeci. Točkom 14. tog Ugovora o radu ugovoreno je i osiguranje pomorca u slučaju smrti. Smrću pokojnog pomorca M. M., preminulog 21. srpnja 1991. godine nastupio je osigurani slučaj, a time i ugovorna obveza poslodavca na isplatu osiguranog iznosa.

Presudom Trgovačkog suda u Rijeci br. P-3329/94. od 8. lipnja 1998. godine usvojen je tužbeni zahtjev i naloženo je tuženiku isplatiti tužiteljicama iznos od 34.000 USA dolara sa pripadajućom kamatom od 1. kolovoza 1991. godine do isplate, te parnični trošak u iznosu 37.405,20 kn. Žalbu protiv prvostupanjske presude uložio je tuženik.

Presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske br. PŽ-4396/98. od 23. veljače 1999. godine žalba je odbijena i potvrđena je prvostupanjska presuda.

Protiv drugostupanjske pravomoćne presude tuženik je izjavio reviziju pobijajući presudu iz svih revizijskih razloga (čl. 385. st. 1. toč. 3. - Zakona o parničnom postupku - "Narodne novine", broj 53/91, 91/92 i 112/99 - dalje: ZPP), te u istoj predlaže ukidanje nižestupanjskih presuda.

Tužiteljice su odgovorile na reviziju tuženika predloživši njeno odbijanje.

Državni odvjetnik Republike Hrvatske nije se izjasnio o reviziji.

Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučio je da revizija nije osnovana. U obrazloženju presude Vrhovni sud je istaknuo da je zahtjev tužiteljica usmjeren na ispunjenje ugovorne obveze tuženika preuzete ugovorom o radu (koji u sebi uključuje i odredbe ugovora o osiguranju), pa se radi o ugovornoj odgovornosti tuženika glede zahtjeva za isplatu ugovorenog iznosa osiguranja tužiteljicama, a ne izvanugovornoj odgovornosti, kako su to pogrešno ocijenili nižestupanjski sudovi. S obzirom da se radi o potraživanju iz ugovornog odnosa, primjena odredbe čl. 28. i 29. ZRSZ ne dolazi u obzir, jer se te odredbe odnose na izvanugovorne odnose, a ovaj odnos to nije.

Tuženik u ovom sporu je inozemna pravna osoba, što znači da se radi o sporu s međunarodnim elementom. Prema odredbi čl. 49. st. 2. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91 - dalje ZRSZ), strane se mogu sporazumjeti o nadležnosti suda Republike Hrvatske, ako je barem jedna stranka državljanin Republike Hrvatske ili pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Točkom 26. Ugovora o radu određeno je, da u slučaju da se spor proistekao iz tog Ugovora ne uspije riješiti sporazumom između poslodavca i pomorca, spor će rješavati nadležni sud u Rijeci. Tom odredbom Ugovora o radu ugovorena je nadležnost suda u Rijeci, dakle suda u Republici Hrvatskoj, sve u smislu odredbe čl. 49. st. 2. ZRSZ, pa je sud Republike Hrvatske upravo nadležan za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari. Stoga, prema shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske neosnovano tuženik ističe revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 3. ZPP.

U pogledu prigovora stvarne nenadležnosti trgovačkog suda, u smislu počinjene bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 4. ZPP, Vrhovni sud je zaključio da spomenuta bitna povreda nije učinjena. Prema odredbi čl. 19. toč. 1. b) Zakona o sudovima ("Narodne novine", broj 3/94, 100/96, 131/97, 129/00, 5/02 - dalje ZS) trgovački sudovi u prvom stupnju sude u sporovima koji se odnose na brodove i na plovidbu na moru i unutarnjim vodama, te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi) osim sporova o prijevozu putnika.

Nesporno je da se na predmetni spor primjenjuje plovidbeno pravo (čl. 127. Zakona o pomorskoj i unutarnjoj plovidbi - "Narodne novine", broj 53/91), pa je zbog toga Vrhovni sud Republike Hrvatske ocijenio da je neosnovan prigovor stvarne nenadležnosti trgovačkog suda.

S obzirom na sadržaj toč. 14. Ugovora o radu, a koja se odnosi na određivanje visine osiguranog iznosa u slučaju smrti pomorca (25.000 USA dolara + 3.000 USA dolara za svakog člana obitelji), te nespornu činjenicu da je tuženik fax porukom upućenom 30. kolovoza 1991. godine, ponudio tužiteljicama upravo ovaj iznos ugovorenog osiguranja (34.000 USA dolara), očito je da su se ugovorne stranke opredijelile za primjenu hrvatskog, kao mjerodavnog prava vezano za ovaj ugovorni odnos (čl. 19. ZRSZ).

Vrhovni sud Republike Hrvatske utvrdio je da je prihvaćanjem tužbenog zahtjeva materijalno pravo pravilno primijenjeno, bitne povrede odredaba parničnog postupka nisu počinjene, pa je zbog toga reviziju odbio kao neosnovanu, temeljem odredbe čl. 393. ZPP.

Mr. sc. Vesna Skorupan, asistent
Jadranski zavod HAZU

Summary:

CLAIM FOR PAYMENT OF SUM INSURED FOR DEATH OF SEAMAN

The claim made by plaintiffs (wife and daughter of the late seamen) against the defendant for payment of the sum insured for death of seaman on the basis of the employment contract concluded with the defendant represents a claim for fulfillment of a contractual obligation. This means that the issue here is not a non-contractual obligation, but payment to the plaintiffs of the sum insured under the contract pursuant to the defendant's contractual obligation assumed by the employment contract, which also includes relevant provisions of an insurance contract.